

ze zjištění nižších soudů, že dovolatelova manželka a dcera žalované Alžběta R-ová jest nemocná, potřebuje ošetření osoby třetí, a z okolnosti další, soudy nižšími sice výslovně nezjištěné, z níž však oba soudy zřejmě vycházejí, že manželka dovolatelova má žalovanou u sebe ke svému ošetřování. Vývody svými, že nemoc jeho manželky nevyžaduje zvláštní ošetřovatelky, dovolatel brojí jen proti zjištěním nižších soudů, což však musí zůstatí nepovšimnuto, poněvadž to nespadá pod žádný z dovolacích důvodů uvedených v § 503 c. ř. s. výčetmo. Přiznati pak jest manželce dovolatelově oprávnění postarati se o potřebnou ošetřovatelku, když tak neučinil žalobce sám, jak jest jeho povinností podle § 91 obč. zák. Žalovaná, zdržujíc se u své dcery s její vůlí a k jejímu potřebnému ošetření, není tam neoprávněně, a to tak dlouho, dokud jí k ošetření dcery bude potřebí. Dovolatel však jest oprávněn sám se postarati o potřebné ošetření své manželky a sám určití vhodnou osobu a nemůže mu žalovaná jako ošetřovatelka proti vůli jeho býti vnučena, neboť jemu náleží právo vésti domácnost (§ 91 obč. zák.). Za část jeho domácnosti jest považovati i byt jeho manželky, třebaže je od ostatních místností dovolatelových oddělen. Co do pojmu domácnosti odkazuje se na správné vývody soudu procesního v důvodech jeho rozsudku. Tím, že dovolatel zrušil jen fakticky soužití se svou manželkou, aniž s ní jest rozveden a aniž jí bylo povoleno oddělené bydliště, nepřestala domácnost dříve oběma manželi společně sdílená býti domácností dovolatelovou, když na ni vede náklad a v ní in natura plní svou zákonnou vyživovací povinnost a když jeho manželka zvláště i bytu užívá jen z důvodu této dovolatelovy povinnosti. Opatří-li dovolatel své manželce sám potřebné ošetření, pomine důvod, ze kterého žalovaná jest oprávněna zdržovati se u své dcery. Proto žalobu bylo zamítnouti jen pro tentokráte a soud odvolací pochybil, zamítнув žalobu vůbec.

Čís. 12148.

Odpůrčí nárok.

Zkrácení odporujícího věřitele jest tu jen tehdy, lze-li očekávati, že odporování přivodí buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele, zvýší-li bezúčinnost právního jednání, jemuž je odporováno, možnost úspěšné exekuce, při čemž jest hleděti při posuzování otázky, zda nastalo zkrácení věřitele, nikoli k době, kdy došlo k odporovatelnému jednání, nýbrž k době, kdy byl vznesen odpor.

Odprodej movitých věcí dlužníkových není odporovatelný, má-li dlužník kromě toho nemovitý majetek, který může stačiti k uspokojení věřitele.

Účastník odporovatelného právního jednání dlužníka nemusí důkaz, že o případném zkracovacím úmyslu dlužníka věděl nebo věděti musil, nabízetí i tehdy, zjistil-li soud z důkazů vedených odporujícím věřitelem, že byl (účastník) při právním jednání, jemuž je odporováno, bezelstným, a že přes náležitou opatrnost o úmyslu dlužníka poškoditi odporujícího věřitele věděti nemusel.

Okresní hospodářská záložna v S. podala na Jana H. žalobu o zaplacení pohledávky a vymohla si k zajištění zažalovaného nároku prozatímní opatření úschovou a správou dlužnickových svršků. Ke svrškům, jež při výkonu prozatímního opatření byly zájemně popsány, osobovala si vlastnictví matka Jana H-a, jež se žalobou, o niž tu jde, domáhala na Okresní hospodářské záložně, by bylo zjištěno její vlastnické právo ke svrškům a by prozatímní opatření ohledně svršků bylo prohlášeno bezúčinným. Žalovaná záložna namítla najmě, že převod svršků s Jana H-a na žalobkyni byl odporovatelný. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud částečně odvolání vyhověl, zrušil ohledně některých svršků napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by, nepřihlížeje nadále k použitému zrušovacímu důvodu, vyřídil odvolání.

D ů v o d y:

Předpoklady odporovatelnosti prodeje podle § 2 čís. 3 odp. ř., kterou uplatnila žalovaná záložna námitkou proti žalobě podle obdoby § 37 ex. ř., podané žalobkyní proti prozatímnímu opatření úschovou a správou svršků žalobkyně, jsou, aby žalovaná tvrdila a dokázala 1. že jí přísluší za dlužníkem pohledávka, byť i nebyla ještě vykonatelná (§§ 8 a 10 odp. ř.), 2. že jest poškozena prodejem svršků, kteréž Jan H. žalobkyni prodal a odevzdal a jakou měrou jest jím zkrácena (§§ 8 a 2 odp. ř.), 3., že žalobkyně jest blízkou příbuznou dlužnickovou (§§ 4 a 2 čís. 3 odp. ř.), 4., že ode dne prodeje neuplynulo do dne, kdy byla ve sporu vznesena námitka odporovatelnosti, více než dva roky (§ 2 čís. 3 odp. ř.). Jsou-li zde tyto předpoklady, jest pak na žalobkyni, by prokázala, že poškozovací úmysl dlužníkův neznala a znáti nemusela. Pokud jde o první předpoklad, jest nesporno, že žalované záložně přísluší za Janem H-em pohledávka 271.169 Kč, že podala u okresního soudu v S. pod č. j. C I 21/31 proti Janu H-ovi žalobu o její zaplacení a že k zajištění tohoto nároku bylo jí povoleno prozatímní opatření úschovou a správou dlužnickových svršků a že při výkonu tohoto prozatímního opatření byly zájemně popsány v popisném protokolu C I 21/31 svršky, ke kterým si žalobkyně osobuje vlastnictví a jež touto žalobou vylučuje. Další předpoklady odpůřícího nároku, blízké příbuzenství mezi žalobkyní a dlužníkem (poměr matky k synovi) a neuplynutí dvouleté doby od prodeje svršků do dne vznesení námitky odpůřčí, jsou rovněž nesporné. Sporným jest jen, zda byla žalovaná kupem svršků matkou dlužnickovou a jejich předáním dlužníkem žalobkyni zkrácena (poškozena) a jakou měrou. Podle § 8 odp. ř. jest totiž podmínkou odporovatelnosti, že věřitelova exekuce na dlužníkovu jmění nevedla k úplnému uspokojení věřitele neb aspoň, lze-li míti za to, že nepovede k takovému uspokojení. Poněvadž v souzeném případě nepřislúší žalované záložně dosud vykonatelná pohledávka, lze přihlížeti jen ke druhé možnosti, totiž, zda nelze od budoucí exekuce očekávati příznivý výsledek, jinými slovy: Zkrácení odporující záložny jest tu jen tehdy, lze-li očekávati, že odporování přivedí buď úplné nebo

částečné uspokojení odporující záložně, zvýší-li bezúčinností kupu možnost úspěšnosti exekuce, při čemž hleděti jest při posuzování otázky, nastalo-li zkrácení věřitelky, nikoli k době, kdy došlo k odporovatelnému jednání, nýbrž k době, kdy byl odpor vznesen (rozh. 5185 a 10.961 sb. n. s.). V té příčině jest nesporno, že strany samy ocenily svršky žalobkyni prodané na 43.000 Kč. Odprodej této části svršků neznamena ještě o sobě zkrácení žalované záložny; vždyť dlužník Jan H. má mimo to nemovitý majetek, který může stačiti k uspokojení žalované záložny (rozh. 8615 sb. n. s.). Jest jen otázkou, do jaké míry jest zadlužen tento nemovitý majetek dlužníka a zda jeho hodnota po odrážce dluhů předcházejících pohledávce žalované záložny stačí k úplnému zaplacení pohledávky žalované záložny, čili nic. Na základě soudních odhadů zjistil první soud cenu nemovitostí Jana H-a na 755.585 Kč 88 h a po odrážce kapitalisovaného výměnku 98.373 Kč 40 h a povinnosti poskytovat povoz 3.000 Kč na 654.212 Kč. Dluhy hypotekární, pokud předcházejí pohledávce záložny, zjistil na 287.822 Kč 78 h, s připočtením této pohledávky 558.991 Kč 78 h, takže by po uspokojení pohledávky žalované záložny zůstalo dlužníku ještě 94.222 Kč 70 h čistých, z kteréž částky lze krýti zadrželé úroky a výměnkové dávky, aniž by se tím částka ta vyčerpala. Prodejem dlužnickových nemovitostí bylo by lze podle uvedeného odhadu uspokojiti pohledávku žalované záložny 271.169 Kč, aniž by bylo nutno sáhnouti na svršky, jež žalobkyně vylučuje z prozatímního opatření, a jež tvoří, jak zjišťuje odvolací soud, příslušenství nemovitostí. Z nálezu a odhadu znalců vidno, že svršky tyto nebyly odhadnuty jako příslušenství (inventář) dlužnickových nemovitostí, takže odhadní cena nemovitostí prvním soudem zjištěná rozumí se bez tohoto příslušenství, jak k tomu správně poukazuje rekurs žalobkyně. I když tedy nelze popříti, že se prodejem hospodářského příslušenství mlynářské usedlosti dlužníkem žalobkyni zmenšila (již před odhadem) cena nemovitostí usedlost tu tvořících, nelze z toho vzhledem ke svrchu uvedenému odhadu, nepřihlížejícímu k hospodářskému inventáři (příslušenství) usuzovati, jak mylně činí odvolací soud, že odprodejem byla zkrácena žalovaná strana ve svém úkojném právu ohledně své pohledávky 271.169 Kč. Neznamenať každé odprodejem části přivoděné zmenšení jmění dlužníka zkrácení věřitelovo a nezakládá proto ještě každý odprodej odpůrčí nárok věřitelův. Tento předpokládá jen takové zkrácení úhradního fondu, které činí pohledávku věřitelovu zcela neb z části nedobytnou, aneb o němž lze aspoň za to míti, že zabrání uspokojení věřitele zcela neb aspoň z části (§ 8 odst. 1 odp. ř.). Opačný názor by znemožňoval zadluženému vlastníku, který dosud není předlužen, každou disposici s jeho majetkem, což by mohlo míti nedozírné hospodářsky škodlivé následky a nebylo jistě odpůrčím řádem zamýšleno. Ovšem nelze předvídati, zda při případné exekuční dražbě mlynářské usedlosti Jana H-a bude nejvyšší podání dosahovati odhadní cenu prvním soudem zjištěnou, a není proto jisto, zda pohledávka žalované záložny též skutečně dosáhne plného uspokojení. Nicméně jest přisvědčiti právnímu názoru prvního soudu, že vzhledem k výši ceny dlužnickovy usedlosti a k výši dluhů, jak byly prvním soudem zjištěny, mohly býti subjektivně přesvědčeni i Jan H. i žalobkyně, že žalovaná při exekučním prodeji mlýna dojde plné úhrady, a že nemusili si

tudíž býti vědomi, že odprodejem inventáře (příslušenství) mlýnského žalobkyni jest žalovaná zkracována ve svém úkojném právu, že tudíž odprodej ten se děje v úmyslu žalovanou záložnu zkrátiti. Odvolací soud nepřezkoumal toto zjištění prvního soudu, ač právě jest rozhodným pro posuzování otázky, zda trhová smlouva ze dne 30. července 1930 jest podle § 2 čís. 3 odp. ř. jednáním odporovatelným, čili nic. Jest sice přisvědčiti odvolacímu soudu, že břímě průvodní podle § 2 čís. 3 odp. ř. stihá žalobkyni a že tedy ona jest povinna se vyviniti důkazem, že o případném zkracovacím úmyslu Jana H-a nevěděla a věděti nemusila, než to neznamená, že by musila důkaz ten nabízet i tehdy, když první soud zjistil z důkazů vedených žalovanou stranou, že žalobkyně byla při koupi bezelstnou a když usoudil, že přes náležitou opatrnost (§ 1297 obč. zák.) o úmyslu Jana H-a, poškoditi žalovanou věděti nemusila. Teprve, kdyby dosavadní důkazy nebyly dostatečným podkladem pro toto zjištění a pro tento právní úsudek, nastupovala by povinnost žalobkyně nabídnouti důkazy v naznačeném směru. Poněvadž však prvnímu soudu provedené důkazy stačily a soud potřebné zjištění učinil a věc i po právní stránce posoudil, bude na odvolacím soudě, aby především přezkoumal i zjištění i právní úsudek prvního soudu.

Čís. 12149.

Podle vládní vyhlášky ze dne 25. června 1924, čís. 131 sb. z. a n., není v Německu zaručena vykonatelnost všech usnesení ve smyslu § 1 čís. 1 ex. ř. bez rozdílu, nýbrž jen těch, jimiž jest spor o nárok vyřízen (právoplatně skončen), a těch, jež byla vydána na základě řízení, které umožnilo oběma stranám slyšení ve smyslu § 328 čís. 2 něm. c. ř. s.

Usnesení říšskoněmeckého soudu o prozatímním opatření, jímž bylo povinnému uloženo prozatímní výživné za manželského sporu, nemůže býti vykonáno v tuzemsku, netvrdil-li a neprokázal-li vymáhající věřitel (již v návrhu na povolení exekuce) pravomoc usnesení o uložení výživného, a okolnost, že povinnému byla poskytnuta možnost slyšení v řízení předcházejícím vydání prozatímního opatření. Za těchto okolností nezáleží na tom, zda jest německým soudem potvrzena vykonatelnost usnesení, tvořícího exekuční titul.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1932, R I 908/32.)

Na základě usnesení říšskoněmeckého soudu o prozatímním opatření, jímž bylo uloženo manželé platiti zatímní výživné po dobu manželského sporu, povolil soud své stolice exekuci k vydobytí a k zajištění výživného. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud exekuční návrh zamítl.

Důvody:

Dovolací rekurenti právem mají za to, že nejsou splněny podmínky pro vykonatelnost usnesení německého soudu o prozatímním opatření, jímž bylo povinnému uloženo platiti zatímní výživné po dobu manžel-